

TÜRKİYE SAĞLIK RAPORU-2020

Hipokrat
Yayınılık

Editörler
Prof. Dr. Sarp ÜNER
Prof. Dr. Pınar OKYAY

Editörler
Prof. Dr. Sarp ÜNER
Prof. Dr. Pınar OKYAY

Hipokrat
Yayıncılık

© Aralık 2020
Türkiye Sağlık Raporu 2020

ISBN: 978-605-7874-83-2

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Alıntı yapıldığında kaynak gösterimi

Kitap için;

Üner,S. ve Okyay, P. (Ed.). (2020). *Türkiye Sağlık Raporu 2020*. Ankara: Hipokrat Yayınevi. ISBN: 978-605-7874-83-2

Kitap bölümü için;

Bölüm Yazar (lar)ı soy isim, isim baş harfi. (2020). Bölüm başlığı S.Üner, P.Okyay (Ed.), *Türkiye Sağlık Raporu 2020* içinde (...-..... ss.). Ankara: Hipokrat Yayınevi. ISBN: 978-605-7874-83-2

Editörler

Prof. Dr. Sarp Üner

Prof. Dr. Pınar Okyay

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/Ankara

Tel: 0312 395 85 71 • Sertifika No: 47479

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Çalışma ortamı, günümüz insanının yaşamsal gereksinimlerini karşılayabilmek için neredeyse zorunlu olarak içinde yer aldığı, gerçekleştirilen işin niteliğiyle bağlantılı özelliklere sahip, çok sayıda etkenin tek tek ya da karmaşık bir etkileşim ile bireyin sağlık ve sağlıksızlık durumunda belirleyici rol oynadığı özellikli bir çevresel öge niteliğindedir. Çalışma ve sağlık ilişkisi tarihsel sürecin erken dönemlerinden itibaren bilinmekte ve sağlık bilimleri alanının önemli çalışma konularından birini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, çalışma yaşamından kaynaklanan sağlık sorunları içinde önemli bir yere sahip olan meslek hastalıkları da Halk Sağlığı disiplininin öncelikli ve özellikli ilgi alanlarından birisi konumundadır.

31.05.2006 tarihinde kabul edilen ve 16.06.2006 tarih ve 26200 sayılı Resmi Gazete’de yayınlan 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 14. Maddesi’nde yer alan tanımlamaya göre meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleridir. Tanımdan da görülebileceği gibi meslek hastalıklarında iş ile sağlık sorunu arasında doğrudan nedensellik bağı bulunmaktadır ve meslek hastalıkları “tümüyle korunulabilir” hastalıklar olarak kabul edilir. Bu bölümde Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yayınlanan ve en son 2018 yılına yönelik olarak yayınlanmış SGK İstatistik Yıllıkları temel veri kaynağı olarak kullanılarak ülkemizde 2007-2018 yılları arasında gözlenen meslek hastalıkları değerlendirilmiştir.

SGK yıllıklarında aktif çalışanlar 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 4. Maddesi kapsamında hizmet akdi ile bir veya daha fazla işveren tarafından çalıştırılanlardan oluşan “4/a,” aynı kanunun 4. Maddesine göre köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan oluşan “4/b” ve kamu idarelerinde çalışanlardan oluşan “4/c” olarak 3 ana grup halinde yer almaktadır. Buna karşılık, meslek hastalıklarına yönelik verilerin değerlendirilmesindeki temel sorun alanlarından birisi, SGK yıllıklarında yer alan meslek hastalıkları verilerinin kendi hesabına çalışanlar (4/b) grubunda 2017 yılında tespit edilen 2, 2018 yılında tespit edilen 3 meslek hastalığı dışında sadece 4/a grubundaki çalışanları kapsamasıdır. 2017 yılında 4/b grubunda tespit edilen iki meslek hastalığından birisi “hukuki ve muhasebe faaliyetleri” işkolunda tespit edilmiş, hastalık tanısı “listede olmayan bir başka hastalık” olarak tanımlanmıştır. Diğer olgu “sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulan” grupta yer alıyor; hastalık tanısı ve işkolu belirsiz. 2018 yılında 4/b’lilerde tespit edilen üç olgudan biri de bu grupta; tanısı ve işkolu belirsiz. Diğer iki olgu biri “mobilya imalatı” diğeri “diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı” işkolundan; olgudan biri “bronşit ve pnömonit; kimyasal madde, gaz, duman ve buharlara bağlı (J.68.0) tanısına sahip, diğerinin tanısı da “listede olmayan başka bir hastalık” şeklinde.

Türkiye’de 2007-2018 yılları arasında aktif çalışan/sigortalı sayıları [Tablo 56.1](#)’de paylaşılmıştır. 2018 yılı itibarı ile aktif çalışan sayısı 22 milyon

Tablo 56.1 2007-2018 Yılları Arasında Aktif Sigortalı Sayısı.

Yıl	4/a	4/b	4/c	Toplam
2007	9198577	3376300	2444680	15019557
2008	9574873	3260719	2464206	15299798
2009	9618438	3236872	2241418	15096728
2010	10575935	3337858	2282511	16196304
2011	11547134	3273297	2554200	17374631
2012	12527337	3162914	2662608	18352859
2013	13136339	2927250	2823400	18886989
2014	13967837	2943837	2910148	19821822
2015	14802222	2938034	3032971	20773227
2016	15355158	2794132	2982548	21131838
2017	16369073	2923994	2987396	22280463
2018	16054759	2984780	3033301	22072840

72 bin 840 olup, %72.7'si 4/a, %13.5'i 4/b, %13.8'i 4/c grubundadır. Toplam çalışan sayısı 2007-2018 yıllarını kapsayan 12 yıllık süreçte %47 artmıştır; değişim, işçi (4/a) grubunda %74.5, kamu çalışanı (4/c) grubunda %24.1 artış şeklindeyken, kendi hesabına çalışanlar (4/b) grubunda %11.6 azalma şeklindedir.

Daha önce de değinildiği gibi, meslek hastalıklarına yönelik verilerin 2017 ve 2018 yıllarında kendi hesabına çalışanlarda tespit edilen 5 olgu dışında sadece 4/a grubundaki işçileri kapsamı nedeniyle ilerleyen bölümlerde değerlendirilecek veriler de sadece bu gruba ait olacaktır ve söz konusu 5 olgu ilgili tablolarda yer almayacaktır. Verilerin kapsamı ile ilgili bir diğer sorun alanı da istatistik yıllığına yansıyan ve çeşitli özellikleri izlenebilen meslek hastalıklarının %10 ve üzerinde maluliyet

almış olgularla sınırlı olmasıdır. Bununla birlikte, verilerin değinilen kapsama sınırlılığı sadece teknik bir sorun olarak değerlendirilmemelidir. Meslek hastalıklarının hangi işkollarında ortaya çıktığı ve/veya yoğunlaştığı, hastalık gruplarının nasıl dağıldığı gibi bilgiler, bu hastalıkların önlenmesi ve kontrol altına alınmasına yönelik çalışmalar için yaşamsal niteliktedir.

Çalışanlarda ortaya çıkacak meslek hastalıkları sıklığının %4-12 arasında değişmesi öngörülmektedir. Ülke genelinde 2007-2018 yılları arasında beklenen meslek hastalığı sayıları **Tablo 56.2'**de paylaşılmıştır. Bu tablo tespit edilen meslek hastalığı sayıları ile birlikte değerlendirildiğinde irdelenmesi ve çözümlenmesi gereken ciddi bir sorunun varlığını görünür kalmaktadır. Şöyle ki, 2018 yılında beklenen meslek hastalığı sayısı 4/a grubunda 64 bin 219 ile

Tablo 56.2 2007-2018 Yılları Arasında Aktif Sigortalı Gruplarında %4 (BMH1) ve %12 (BMH2) Sıklık Değerleri İçin Beklenen Meslek Hastalığı Sayısı.

Yıl	4-1/a		4-1/b		4-1/c		Toplam	
	BMH1	BMH2	BMH1	BMH2	BMH1	BMH2	BMH1	BMH2
2007	36794	110383	13505	40516	9779	29336	60078	180235
2008	38299	114898	13043	39129	9857	29570	61199	183598
2009	38474	115421	12947	38842	8966	26897	60387	181161
2010	42304	126911	13351	40054	9130	27390	64785	194356
2011	46189	138566	13093	39280	10217	30650	69499	208496
2012	50109	150328	12652	37955	10650	31951	73411	220234
2013	52545	157636	11709	35127	11294	33881	75548	226644
2014	55871	167614	11775	35326	11641	34922	79287	237862
2015	59209	177627	11752	35256	13132	36396	83093	249279
2016	61421	184262	11177	33530	11930	35791	84527	253582
2017	65476	196429	11696	35088	11950	35846	89122	267366
2018	64219	192657	11939	35817	13133	36400	88291	264874

192 bin 657, 4/b grubunda 11 bin 939 ile 35 bin 817, 4/c grubunda 13 bin 133 ile 36 bin 400, toplamda ise 88 bin 291 ile 264 bin 874 arasındadır; iyimser olasılıkla, ‰4 sıklık için, beklenen olgu sayısı 88 bin 291'dir. Buna karşılık, 2018 yılında tespit edilen olgu sayısı 4/a grubunda 1044, 4/b grubunda 3 olmak üzere toplam 1047 olmuştur. Başka bir ifade ile, 2018 yılında Türkiye'de tespit edilen olgular beklenen meslek hastalığı olgularının sadece %1.2'sine karşılık gelmektedir; oran 4/a grubunda %1.6, 4/b grubunda %0.03, iken 4/c'de tespitli olgu yoktur.

Beklenen olgu sayısı ‰4 üzerinden öngör÷ldüğünde tespit edilen olguların 2018 yılı için %1.2 olarak ifade ettiğimiz oranı, 2017 yılı için 4/b grubundaki iki olgu da dahil %0.8, 2016 için %0.7, 2015 için %0.6, 2014 için %0.6, 2013 için %0.5, 2012 için %0.5, 2011 için %1, 2010 için %0.8, 2009 için %0.7, 2008 için %0.9 ve 2007 için %2'dir. 2007-2018 yıllarını kapsayan 12 yıllık dönemde tespit edilen toplam olgu sayısı, 4/b grubundaki 5 olgu da dahil 7493'tür ve bu değer yılların herhangi birinde, herhangi bir grup için beklenen en düşük değere bile ulaşmamaktadır. Benzer bir değerlendirme, verilerde yer alan değerlerin sadece 4/a grubunu kapsadığı düşün÷lerek bu grup için yapıldığında tespit oranının %0.7-3.3 arasında değiştiğı izlenmektedir

ve 12 yıl içerisinde tespit edilen toplam 7488 olgu, yine benzer bir biçimde herhangi bir yıl için öngör÷l÷len en düşük değeri bile karşılamaktan uzaktır (Tablo 56.3). Daha çarpıcı ve akılda kalıcı olacak bir ifade ile, 2007-2018 yılları arasındaki 12 yıllık dönemde, varlığı öngör÷l÷len 610 bin 910 meslek hastalığından 603 bin 422'si tespit edilememiştir ya da bu olgularla ilgili bilgi yoktur.

Türkiye'de 2007-2018 yılları arasında 4/a grubunda yer alan çalışanlarda meslek hastalığı gör÷l÷me sıklığı ‰ 0.03-0.13 arasında değişmektedir (Tablo 56.4). Tespit edilen meslek hastalıklarının beklenen meslek hastalığı sayısından, meslek hastalığı sıklığının beklenen meslek hastalığı sıklığından düş÷klüğü ülkemizde meslek hastalığı gör÷l÷me sıklığının "gerçekte" de az olduğı şeklinde "yorumlanabilir" olmakla birlikte, mevcut çalışma koşulları, meslek hastalığı tanı ve tedavi süreçlerine yönelik sorunlar gibi, ilgili taraflarca sıklıkla dile getirilen sorun alanları dikkate alındığında inandırıcılıktan uzaktır. Söz konusu tablo ülkemizde meslek hastalıklarının tespitine yönelik çözüm bekleyen önemli sorunların varlığını yansıtan bir tablo olarak değerlendirilmelidir.

Ülkemizde resmi nitelikteki istatistiklerin kapsayıcılıkla ilgili sorunlarına ve tespit edilen meslek

Tablo 56.3 2007-2018 Yılları Arasında 4/a Grubunda Çalışan Sayısı, ‰4 Sıklık için Beklenen ve Tespit Edilen Meslek Hastalığı Sayıları ile Tespit Oranı.

Yıl	Çalışan Sayısı	Beklenen Meslek Hastalığı	Tespit Edilen Meslek Hastalığı	Tespit Oranı (%)
2007	9198577	36794	1208	3.3
2008	9574873	38299	539	1.4
2009	9618438	38474	429	1.1
2010	10575935	42304	533	1.3
2011	11547134	46189	697	1.5
2012	12527337	50109	395	0.8
2013	13136339	52545	351	0.7
2014	13967837	55871	494	0.9
2015	14802222	59209	510	0.9
2016	15355158	61421	597	1.0
2017	16369073	65476	691	1.1
2018	16054759	64219	1044	1.6

Tablo 56.4 Türkiye'de 2007-2018 Yılları Arasında 4/a Grubu Çalışanlarda Meslek Hastalığı Sıklığı (‰).

Yıl	Sıklık	Yıl	Sıklık	Yıl	Sıklık
2007	0.13	2011	0.06	2015	0.03
2008	0.06	2012	0.03	2016	0.04
2009	0.04	2013	0.03	2017	0.04
2010	0.05	2014	0.04	2018	0.07

hastalıklarının beklenenin çok altında olmasına değindikten sonra, değerlendirmelerimize Türkiye'de 4/a grubunda yer alan çalışanlar, diğer bir ifade ile işçilerde saptanan meslek hastalıklarının tanımlayıcı özellikleri ile devam ediyoruz.

Bu bağlamda değinilecek ilk öge meslek hastalıklarının tanı gruplarına göre dağılımıdır (Tablo 56.5 ve Tablo 56.6). Meslek hastalıkları tanı grupları SGK İstatistik Yıllıklarında 2007-2012 ve 2013-2018 dönemleri için iki farklı biçimde sunulmaktadır. 2007-2012 yılları arasında en sık hastalık bulunan tanı grupları 2007, 2008, 2009 ve 2012 yıllarında sırasıyla %84.2, %67.3, %53.6, %68.6 ağırlık ile pnömokonyozlar ve diğer solunum sistemi hastalıkları, 2010 ve 2011 yıllarında ise %58.9 ve %53.5 ağırlıkla zehirlenmeler olmuştur. 2013-2018 yıllarında ise en sık meslek hastalığı bulunan grup %21.4-39.8

arasında değişen ağırlıklarla solunum sistemi hastalıklarıdır.

Tablo 56.5 ve Tablo 56.6'da yer alan tanı gruplarının her biri kendi içerisinde alt başlıklar içermektedir. Söz konusu alt başlıklar dikkate alınarak yıllar itibarı ile en çok tespit edilen beş meslek hastalığı Tablo 56.7'de paylaşılmıştır. Bu kapsamda, 2007-2009 ve 2012'de "silikoz ve sliktüberküloz", 2010'da "nitroz gazlar", 2011'de "arsenik ve bileşikler", 2013'de "kömür işçisi pnömokonyozu, 2014-2018'de ise "pnömokonyoz, diğer silis içeren tozlara bağlı" en çok tespit edilen meslek hastalıkları olmuştur.

Meslek hastalıklarının tanı gruplarına dağılımına yönelik değerlendirmelerde dikkati çeken unsurlardan biri 2012 yılında tespit edilen 1 olgunun "nedeni bilinmeyen hastalıklar" grubunda yer

Tablo 56.5 2007-2012 Yılları Arasında 4/a Grubu Çalışanlarda Tespit Edilen Meslek Hastalıkları ve Tanı Grupları.

Tanı Grubu	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A: Zehirlenmeler	168	151	163	314	373	77
B: Deri ve derialtı dokunun hastalıkları	7	1	4	0	17	1
C: Pnömokonyozlar ve diğer solunum sistemi hastalıkları	1017	363	230	142	212	271
D: Bazı enfeksiyöz ve paraziter hastalıklar	1	2	4	39	9	7
E: Kas iskelet sistemi ve bağ dokusu, sinir sistemi ve duyu organları hastalıkları	15	22	28	38	86	38
Nedeni bilinmeyen hastalıklar	0	0	0	0	0	1
Toplam	1208	539	429	533	697	395

Tablo 56.6 2013-2018 Yılları Arasında 4/a Grubu Çalışanlarda Tespit Edilen Meslek Hastalıkları ve Tanı Grupları.

Tanı Grubu	2013	2014	2015	2016	2017	2018
AB: Bazı enfeksiyöz ve paraziter hastalıklar	2	0	2	1	0	4
C: Malign ve neoplazmalar	0	1	0	2	1	1
D: Kan ve kan yapıcı organların hastalıkları ve immün sistemin bazı bozuklukları	0	2	3	5	0	0
F: Mental ve davranışsal bozukluklar	0	0	0	0	1	0
G: Sinir sistemi hastalıkları	1	7	18	22	24	33
H1: Göz ve adnekslerin hastalıkları	0	1	1	1	1	1
H2: Kulak ve mastoid çıkıntı hastalıkları	7	24	14	6	32	47
I: Dolaşım sistemi hastalıkları	0	0	0	0	0	0
J: Solunum sistemi hastalıkları	75	115	203	216	236	388
K: Sindirim sistemi hastalıkları	0	0	0	0	0	0
L: Deri ve derialtı dokunun hastalıkları	3	6	10	5	12	14
M: Kas iskelet sistemi ve bağ doku hastalıkları	8	23	23	21	47	49
N: Genitoüriner sistem hastalıkları	0	0	1	1	0	0
Z: Listede olmayan bir başka hastalık	40	85	99	141	164	209
Sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulan sigortalı sayısı.	215	230	136	175	173	298
Toplam	351	494	510	597	691	1044

Tablo 56.7 2007-2018 Yılları Arasında 4/a Grubu Çalışanlarda En Çok Tespit Edilen 5 Meslek Hastalığı.

2007 C-1A: Silikoz ve sliktüberküloz (1000) A-8B: Nitroz gazlar (63) A-11A: Kurşun ve kurşun tozları (54) A-9B: Fosfor ve anorganik fosfor bileşikleri (15) C-5: Mesleki bronşiyal astma (7)	2013 J60: Kömür işçisi pnömokonyozu (37) J62.8: Pnömokonyoz, diğer silis içeren tozlara bağlı (26) H83.3: İç kulakta gürültünün etkileri (7) M77.1: Lateral epikondilit (3) J63.8: Etkeni tanımlanmamış, diğer (3)
2008 C-1A: Silikoz ve sliktüberküloz (354) A-1B: Arsenikli hidrojen veya arsin (64) A-11A: Kurşun ve kurşun tozları (23) A-21A: Benzol (Benzen) ve homologları, trombositopeni (23) A-2: Berilyum (Glüsenyum) ve bileşikleri (9)	2014 J62.8: Pnömokonyoz, diğer silis içeren tozlara bağlı (82) H83.3: İç kulakta gürültünün etkileri (24) J60: Kömür işçisi pnömokonyozu (16) M77.1: Lateral epikondilit (10) M70.0: El ve bileğinin kronik krepitan sinoviti (9)
2009 C-1A: Silikoz ve sliktüberküloz (196) A-11A: Kurşun ve kurşun tozları (99) C-5: Mesleki bronşiyal astma (20) A-1A: Arsenik ve bileşikleri (15) A-21A: Benzol (Benzen) ve homologları, trombositopeni (11)	2015 J62.8: Pnömokonyoz, diğer silis içeren tozlara bağlı (100) J60: Kömür işçisi pnömokonyozu (78) H83.3: İç kulakta gürültünün etkileri (14) M77.1: Lateral epikondilit (10) G56.0: Karpal tünel sendromu (10)
2010 A-8B: Nitroz gazlar (107) C-1A: Silikoz ve sliktüberküloz (99) D-4: Enfeksiyon hastalıkları (pulmoner tüberküloz) (39) A-11A: Kurşun ve kurşun tozları (36) A-1B: Arsenikli hidrojen veya arsin (35)	2016 J62.8: Pnömokonyoz, diğer silis içeren tozlara bağlı (118) J60: Kömür işçisi pnömokonyozu (71) G56.0: Karpal tünel sendromu (14) M77.1: Lateral epikondilit (10) M70.0: El ve bileğinin kronik krepitan sinoviti (9)
2011 A-1A: Arsenik ve bileşikleri (280) C-1A: Silikoz ve sliktüberküloz (170) E-6D: Fazla zorlanma sonucu vertebra prosesuslarının yırtılması (42) A-21A: Benzol (Benzen) ve homologları, trombositopeni (31) A-11A: Kurşun ve kurşun tozları (30)	2017 J62.8: Pnömokonyoz, diğer silis içeren tozlara bağlı (167) H83.3: İç kulakta gürültünün etkileri (32) M77.1: Lateral epikondilit (19) J60: Kömür işçisi pnömokonyozu (18) G56.0: Karpal tünel sendromu (17)
2012 C-1A: Silikoz ve sliktüberküloz (246) A-11A: Kurşun ve kurşun tozları (26) A-9: Nikel ve bileşikleri (14) E-6F: Kas krampları (13) C-5: Mesleki bronşiyal astma (10)	2018 J62.8: Pnömokonyoz, diğer silis içeren tozlara bağlı (272) J60: Kömür işçisi pnömokonyozu (71) H83.3: İç kulakta gürültünün etkileri (47) M77.1: Lateral epikondilit (24) G56.0: Karpal tünel sendromu (19)

almasıdır. Tespit edilen meslek hastalığının tıbbi tanısına yönelik belirsizlik, istatistik yıllıklarında 2013 yılından itibaren kullanılan tanı grupları sisteminde belirgin bir sorun haline dönüşmüştür. Gruplama sisteminde yer alan “listede olmayan bir başka hastalık” ve “sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulan sigortalı sayısı” gruplarında bulunan olguların tıbbi tanıları bilinmemektedir. Bu uygulama, ülkemizde beklenen sayıların çok altında tespit edilen, sunulan verilerin %10 ve üzerinde maluliyeti olanları kapsadığı ve sadece 4/a grubundaki işçilere yönelik olarak sınırlı değerlendirme yapılmasına olanak tanıyan meslek hastalıklarının önemli bir bölümünde de tıbbi tanıların bilinmemesine yol açmaktadır. Tespit edilen meslek hastalıklarından 2013’de %75.5’inin, 2014’de %63.8’inin, 2015’de %46.1’inin, 2016’da

%52.9’unun, 2017’de %48.8’inin, 2018’de %48.6’sının tıbbi tanısı bilinmemektedir. Bu durum, özellikle de “sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulan sigortalı sayısı” grubuna yönelik belirsizlik, ilerleyen bölümlerde yapılacak değerlendirmelerde de sürekli olarak karşımıza çıkacaktır. Bu noktada şunu söylemek olasıdır ki, 2013-2018 yılları arasındaki 6 yıllık süreçte resmi istatistiklere beklenen meslek hastalığı sayılarının %0.7-1.6’sı ile yansıyan 3687 olgunun 1965’inin, %53.3’ünün tıbbi tanısı görülememektedir; meslek hastalığı tanısı alanların yarısından fazlası.

2007-2018 yıllarında tespit edilen meslek hastalıklarının %92.2-99.1’i erkek çalışanlarda, %0.9-7.8’i ise kadın çalışanlarda görülmüştür (Tablo 56.8).

Meslek hastalıklarına yönelik olarak değerlendirilebilecek öğelerden biri de bu hastalıkların

Tablo 56.8 2007-2018 Yılları Arasında 4/a Grubu Çalışanlarda Meslek Hastalıklarının Cinsiyete Göre Dağılımı.

Yıl	Erkek		Kadın		Top.	Yıl	Erkek		Kadın		Top.
	N	%	n	%			N	%	n	%	
2007	1197	99.1	11	0.9	1208	2013	343	97.7	8	2.3	351
2008	525	97.4	14	2.6	539	2014	470	95.1	24	4.9	494
2009	421	98.1	8	1.9	429	2015	470	92.2	40	7.8	510
2010	514	96.4	19	3.6	533	2016	568	95.1	29	4.9	597
2011	687	98.6	10	1.4	697	2017	638	92.3	53	7.7	691
2012	386	97.7	9	2.3	395	2018	966	92.5	78	7.5	1044

hangi işyerlerinde ve hangi işkollarında görüldüğüdür. İşyerinde çalışan işçi sayısı ile belirlenen işyeri büyüklüğüne göre yapılacak bir değerlendirmede, 2007-2012 yılları arasında, 2010 yılı hariç tüm yıllarda en çok meslek hastalığı 100-199 işçi çalıştıran işyerlerinde görülürken, 2010 yılında en çok meslek hastalığı 1-3 işçi çalıştıran işyerlerinde görülmüştür (Tablo 56.9). 2013-2018 arasında ise, neden olduğu sınırlılık ile daha önce de değindiğimiz “sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulan sigortalılar” grubu dışarıda bırakılarak yapılan değerlendirmede, en çok meslek hastalığı 1000 ve üzerinde işçinin çalıştığı işyerlerinde gözlenmektedir (Tablo 56.9).

Bölümün başlangıcında da değinildiği gibi meslek hastalıklarının ortaya çıkışı maruz kalınan etkenin özellikleri, çalışanın bireysel özellikleri, çalışma ortamı ve çalışma koşullarından kaynaklanan çok sayıda değişkenin karmaşık etkileşimine bağlıdır. Herhangi bir işyerinde meslek hastalığı görülmesi, çalışma ortamı koşullarına ve işyerindeki iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yeterliliğine bağlı olduğu kadar, o işyerinde işçilerin ne

kadar süreyle çalışmaya devam ettiği ya da işe giriş-çıkış hareketliliğinin ne boyutta olduğu gibi değişkenlere de bağlıdır. Bu bağlamda, işe giriş-çıkış hareketliliğinin yüksek olduğu küçük bir işyerinde, işçiler hastalık tablosunun ortaya çıkması için gereken süreye yetecek kadar iş devamlılığı sağlamadığı için meslek hastalıkları oluşmayabilir ya da küçük işyerlerinde görece daha sık karşılaşılan yetersiz iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları nedeniyle meslek hastalıkları tespit edilemeyebilir. Buna karşılık, işe giriş-çıkış hareketliliğinin görece az, işçinin iş devamlılığının görece yüksek olması beklenen daha çok işçinin çalıştığı işyerlerinde işçinin meslek hastalığı tablosu oluşumu için gerekli süreyi/maruziyeti yaşama olasılığı artarken, görece daha yeterli olması beklenen iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının önleyici etkisiyle bu işyerlerinde meslek hastalığı görülme olasılığı azalabilir ya da iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının iyi ve yeterli olmasına bağlı olarak meslek hastalığı tespiti artabilir. Bu nedenle, işyeri büyüklüğü üzerinden yapılacak değerlendirmeler dikkatle yorumlanmalı ve gerekli durumlarda işyerine özel değerlendirmeler

Tablo 56.9 2007-2012 Yılları Arasında 4/a Grubu Çalışanlarda Tespit Edilen Meslek Hastalıklarının İşyeri Büyüklüğüne Göre Dağılımı.

İşçi Sayısı	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1-3	84	131	50	185	34	62	7	9	10	18	21	28
4-9	8	4	7	14	7	13	9	11	5	19	23	24
10-20	65	11	53	33	28	29	11	16	19	30	25	36
21-49	18	8	35	33	27	97	17	27	38	43	30	56
50-99	230	80	62	73	103	61	13	23	33	37	38	61
100-199	346	161	80	74	354	79	5	33	35	33	69	78
200-249	134	27	21	18	16	9	1	7	8	11	27	24
250-499	308	94	66	63	76	30	8	38	45	43	84	93
500-999	9	7	22	14	41	5	4	30	39	86	64	129
1000+	6	16	33	26	11	10	61	70	142	102	137	217
SSES*							215	230	136	175	173	298
Toplam	1208	539	429	533	697	395	351	494	510	597	691	1044

*Sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulan sigortalı sayısı.

yapılmalıdır. Dikkate alınması gereken bir diğer unsur da, işyerlerine ve/veya işkollarına özel olarak rutin ya da akademik amaçla planlanan meslek hastalığı tespit ve değerlendirme çalışmalarının, yapıldığı dönem için göreceli artışa yol açabilmesidir. Örneğin, **Tablo 56.9**'da paylaşılan verilerde 2010 yılında izlenen 1-3 çalışanı bulunan işyerlerine özgü yükseklik, diğer yıllarda benzer olgunun görülmemesi nedeniyle de, bu kapsamda değerlendirme yapılmasını gerektirmektedir. Bu kapsamda, yasal düzenlemelerde yapılan değişimler de verilerin dağılımında farklılıklara yol açabilir ve ayrıntılı çalışmalarla izlenmesi gerekir.

Daha önce de değinildiği gibi çalışanın işyerinde geçirdiği toplam süre maruziyet yükünü belirleyen önemli bir belirleyicidir. SGK istatistik yıllarında yıllıklarında çalışma süresi ve meslek hastalıkları ilişkisine yönelik veriler çalışanın son çalıştığı işyerindeki süre üzerinden sunulmaktadır. 2007-2018 yılları arasında kalan 12 seneye yönelik bu kapsamdaki veriler **Tablo 56.10**'da paylaşılmıştır. Söz konusu 12 yıllık sürede, 2013-2018 yıllarına ait verilerde yer alan sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulan çalışanlar dışarıda bırakılarak yapılan değerlendirmede, 2015 ve 2018 yılları dışında kalan tüm yıllarda 10 yıl ve üzeri çalışmış olanlar, 2015 ve 2018 yılında ise 5 yıldan fazla-10 yıl çalışmış olanlar en çok meslek hastalığı görülen gruplar olmuştur. Ancak, ilgili verinin sadece son işyerinde çalışılan süreyi içerdiği unutulmamalıdır. Bununla birlikte, bu veriler tartışılması gereken başka bir unsuru görünür kılmakta-

dır. Şöyle ki, **Tablo 56.10**'da yer alan verilere göre, 12 yıllık sürede tespit edilen meslek hastalıklarından 345'inde işçinin son işyerindeki çalışma süresi 3 ay ve altındadır; 50'sinde ise sadece bir gündür. Bu durum meslek hastalıkları için beklendik değildir ve işçinin çalışma yaşamı boyunca gerçekleşmesi beklenen periyodik sağlık kontrolünün yeterli olmadığı ya da iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarından yoksun koşullarda kayıt dışı çalışma gibi olasılıkların düşünülmesini gerektirir.

Meslek hastalıklarının olguların ortaya çıktığı işkolları ile ilgili yapılacak değerlendirmede SGK istatistik yıllarında iki temel veri grubu bulunmaktadır. Bunlardan biri, işkollarının ISCO'ya (International Standart Classification of Occupations) göre, diğeri Avrupa Topluluğu Ekonomik Aktivitelerin İstatistiksel Sınıflandırılması'na göre gruplandırılmasıdır. ISCO'ya göre yapılan gruplandırma kapsamında 2007-2018 yıllarına ait veriler **Tablo 56.11** ve **Tablo 56.12**'de paylaşılmıştır. Bu noktada yeniden karşımıza çıkan sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhis edilenlerden oluşan grup dışarıda bırakılarak yapılan değerlendirmede, en çok meslek hastalığı tespit edilen gruplar 2007-2010 ve 2012'de "sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar" grubu iken, 2011 ve 2013-2018'de "nitelik gerektirmeyen meslekler" olmuştur. Ancak, buradaki değişim yorumlanırken, alt gruplardaki tanımlama değişimleri dikkatle değerlendirilmelidir.

Değindiğimiz ana gruplar istatistik yıllıklarında 2007-2012 ve 2013-2018 dönemlerinde farklı alt gruplar içermektedir; söz konusu gruplarda

Tablo 56.10 2007-2018 Yılları Arasında 4/a Grubunda Çalışanlarda Son İşveren Nezinde Çalışma Süresine Göre Meslek Hastalığı Sayıları.

Çalışma Süresi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1 gün	18	15	2	5	8	0	0	0	0	0	2	0
2-7 gün	3	0	1	0	0	0	1	2	2	2	2	3
8-30 gün	0	3	2	2	4	3	4	9	8	14	7	14
1 aydan fazla-3 ay	7	14	4	9	34	22	8	10	21	28	22	32
3 aydan fazla-1 yıl	36	74	25	19	111	37	19	28	69	51	45	78
1 yıldan fazla-2 yıl	40	9	26	30	57	19	10	18	31	41	39	54
2 yıldan fazla-5 yıl	59	20	50	122	116	40	12	46	63	65	93	141
5 yıldan fazla-10 yıl	35	25	43	112	73	58	31	39	85	89	101	159
10+ yıl	1010	379	276	234	294	216	41	80	74	107	104	144
Bilinmeyen							10	32	21	25	103	121
SSS*							215	230	136	175	173	298
Toplam	1208	539	429	533	697	395	351	494	510	597	691	1044

*Sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulan sigortalı sayısı.

Tablo 56.11 2007-2012 Yılları Arasında 4/a Grubu Çalışanlarda Meslek Gruplarına Göre Meslek Hastalığı Sayısı.

Meslek Grubu	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kanun yapıcılar, üst düzey yöneticiler ve müdürler	1	1	3	2	10	2
Profesyonel meslek mensupları	1	0	1	3	1	6
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	0	0	7	8	2	12
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	0	1	5	2	0	2
Hizmet ve satış elemanları	1	1	0	6	1	0
Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	1	0	0	0	1	3
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	1047	405	310	266	307	302
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	42	30	82	77	38	17
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	115	101	21	169	337	51
Silahlı (Askeri) kuvvetler (özellikle belirtilmeyen)	0	0	0	0	0	0
Toplam	1208	539	429	533	697	395

bulunan alt gruplar **Tablo 56.13**'de paylaşılmıştır. Alt gruplar üzerinde yapılacak bir değerlendirmede, 2007-2012 döneminde en çok meslek hastalığı 2007'de 1011, 2008'de 361, 2009'da 215, 2010'da 166, 2011'de 221, 2012'de 238 ile "71: Maden çıkarımı ve inşaatla ilgili işlerde çalışan sanatkarlar", 2013-2018 döneminde ise 2013'de 59, 2014'de 78, 2015'de 173, 2016'da 225, 2017'de 189 ve 2018'de 316 ile "93: Madencilik, inşaat, imalat ve ulaştırma sektörlerinde nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar" alt grubudur.

SGK İstatistik Yıllıklarında ISCO'ya göre yapılan gruplandırmaya yönelik verilerde meslek grupla-

rı ISCO kodlama sisteminin iki haneli aşamasını içerecek biçimde sunulmaktadır. Bununla birlikte, ISCO'ya göre yapılan kodlamada yer alan meslek grupları, alt başlıklar halinde kırılımlarla oluşturulan bir koda sahiptir. Örnek olarak; maden ocağında domuz damcı olarak çalışan bir işçinin kodlaması şu şekilde oluşmaktadır:

9 Nitelik gerektirmeyen meslekler

93 Madencilik, inşaat ve ulaşım sektöründe çalışanlar

931 Madencilik ve inşaat sektörü çalışanları

9311 Madencilik ve taşocağı çalışanları

9311.10 Domuz damcı

Tablo 56.12 2013-2018 Yılları Arasında 4/a Grubu Çalışanlarda Meslek Gruplarına Göre Meslek Hastalığı Sayısı.

Meslek Grubu	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Yöneticiler	0	1	4	3	4	4
Profesyonel meslek mensupları	4	2	1	6	2	4
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	3	20	10	16	15	20
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	2	3	9	14	14	16
Hizmet ve satış elemanları	5	13	11	9	12	21
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	1	0	0	0	1	0
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	28	40	51	41	54	75
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	17	59	61	60	111	156
Nitelik gerektirmeyen meslekler	73	117	221	273	301	446
Silahlı kuvvetlerle ilgili meslekler	3	9	6	0	4	4
SSES*	215	230	136	175	173	298
Toplam	351	494	510	597	691	1044

*Sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulan sigortalı sayısı.

Tablo 56.13 2007-2012 ve 2013-2018 Dönemlerinde Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler Gruplarında Yer Alan Alt Gruplar.

2007-2012 Dönemi	2013-2018 Dönemi
7: Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar 71: Maden çıkarmı ve inşaatla ilgili işlerde çalışan sanatkarlar 72: Metal işleme ve makine ile ilgili işlerde çalışan sanatkarlar 73: Hassas işlerde, el sanatları ve basımla ilgili işlerde çalışanlar 74: Diğer sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	7: Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar 71: İnşaat ve ilgili işlerde çalışan sanatkarlar (elektrikçiler hariç) 72: Metal işleme, makine ve ilgili işlerde çalışan sanatkarlar 73: El sanatları ve basım ile ilgili işlerde çalışanlar 74: Elektrik ve elektronik işlerde çalışanlar 75: Gıda işleme, ağaç işleri, giyim eşyası ve diğer sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar”
9: Nitelik gerektirmeyen meslekler 91: Satış ve hizmetler ile ilgili nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar 92: Tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri sektörlerindeki nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar 93: Madencilik, inşaat, imalat ve ulaştırma sektörlerindeki nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar 99: Başka yerde belirtilmeyen veya bilinmeyen	9: Nitelik gerektirmeyen meslekler 91: Temizlikçiler ve yardımcıları 92: Tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörlerinde nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar 93: Madencilik, inşaat, imalat ve ulaştırma sektörlerinde nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar 94: Yiyecek hazırlama yardımcıları 95: Cadde/sokak ve ilgili satış ve hizmet çalışanları 96: Çöpçüler ve diğer nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar

Tablo 56.14 2008-2012 Yılları Arasında 4/a Grubu Çalışanlarda Ekonomik Faaliyet Sınıflarına Göre Meslek Hastalığı Sayısı.

İşkolu	2008	2009	2010	2011	2012
Kömür ve linyit çıkartılması	328	201	92	170	231
Metal cevheri madenciliği	0	1	0	257	4
Diğer madencilik ve taşocakçılığı	0	8	2	3	1
Gıda ürünlerinin imalatı	2	1	5	3	3
İçecek imalatı	0	0	1	0	0
Tekstil ürünleri imalatı	0	6	4	2	1
Giyim eşyaları imalatı	1	3	7	15	3
Deri ve ilgili ürünler imalatı	2	1	5	0	0
Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı, saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşyaların imalatı	5	2	4	3	3
Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı	1	0	3	1	1
Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	2	1	10	3	0
Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	0	0	1	0	0
Kimyasal ürünleri imalatı	2	3	7	8	1
Eczacılık ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	0	0	0	0	1
Kauçuk ve plastik ürünler imalatı	1	2	6	2	2
Metalik olmayan ürünler imalatı	1	4	15	16	8
Ana metal sanayii	8	25	26	18	6
Fabrikasyon metal ürünler imalatı (Makine ve teçhizat hariç)	19	33	69	36	26
Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	2	1	4	3	0
Elektrikli teçhizat imalatı	13	33	27	4	3
Makine ve ekipman imalatı	26	7	42	5	4
Motorlu kara taşıtı ve römork imalatı	2	4	9	5	0
Diğer ulaşım araçları imalatı	0	35	30	7	1
Mobilya imalatı	3	2	4	3	0
Diğer imalatlar	0	8	5	2	7
Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	3	21	52	86	8
Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	0	0	3	1	0
Suyun toplanması arıtılması ve dağıtılması	0	0	2	0	0
Atık maddelerin değerlendirilmesi	0	0	1	1	4
Bina inşaatı	0	9	16	4	5

Tablo 56.14 (DEVAMI)

İşkolu	2008	2009	2010	2011	2012
Bina dışı yapıların inşaatı	5	0	7	2	10
Özel inşaat faaliyetleri	1	0	8	10	15
Toptan ve perakende ticaret ve motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0	1	1	0	0
Toptan ticaret (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	2	2	2	1	4
Perakende ticaret (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	4	2	8	1	4
Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	4	3	10	3	11
Su yolu taşımacılığı	0	0	1	3	0
Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler	4	0	7	7	5
Konaklama	0	0	2	1	0
Yayım-cılık faaliyetleri	2	0	0	0	0
Finansal hizmet faaliyetleri (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	0	0	0	0	2
Hukuki ve muhasebe faaliyetleri	0	0	0	0	1
İdari danışmanlık faaliyetleri	0	3	6	3	1
Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri	1	0	5	0	0
Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri	0	0	0	1	0
Kiralama ve leasing faaliyetleri	1	0	0	0	0
Güvenlik ve soruşturma faaliyetleri	0	1	1	1	0
Bina ve çevre düzenleme faaliyetleri	0	0	1	0	1
Büro yönetimi, büro desteği faaliyetleri	0	1	1	1	2
Eğitim	0	0	0	0	1
İnsan sağlığı hizmetleri	0	2	0	1	5
Yaratıcı sanatlar, eğlence faaliyetleri	0	0	0	1	0
Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri	0	0	0	1	1
Üye olunan kuruluşların faaliyetleri	0	0	4	0	0
Bilgisayar ve kişisel ev eşyalarının onarımı	5	2	3	0	0
Diğer hizmet faaliyetleri	1	1	13	3	3
Hanehalkları tarafından kendi ihtiyacına yönelik olarak üretim faaliyetleri	0	0	0	0	1
Bilinmeyen	88	0	1	0	5
Toplam	539	429	533	697	395

Benzer bir örnek olarak, ILO tarafından yapılan kodlamada Halk Sağlığı Uzmanlarının kodlaması da şu şekilde oluşmaktadır:

- 2 Profesyonel meslekler
- 22 Sağlık ile ilgili profesyonel meslekler
- 221 Tıp doktorları
- 2212 Uzman tıp doktorları
- 2212.07 Halk Sağlığı Uzmanı

Meslek hastalığı olgularının görüldüğü işkollarına yönelik gruplamalardan diğeri Avrupa Topluluğu Ekonomik Aktivitelerin İstatistikî Sınıflandırılması'na göre yapılan gruplamadır. Gruplama Fransızca karşılığından kısaltılan NACE (nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté Européenne) olarak bilinmektedir ve bu kapsamda 2007-2018 yıllarına ait veriler **Tablo 56.14** ve **Tablo 56.15**'de paylaşılmıştır. Bu kap-

samda, yine sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhis edilenlerden oluşan grup dışında bırakılarak yapılan değerlendirmede, 2008, 2009, 2010, 2012, 2013 ve 2015 yıllarında "kömür ve linyit çıkartılması" işkolu, 2011'de "metal cevheri madenciliği" işkolu, 2014, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında "diğer metalik olmayan ürünlerin imalatı" işkolu en çok meslek hastalığı görülen işkollarıdır.

Meslek hastalıklarına yönelik olarak 2007-2018 yılları arasında yapılan değerlendirmede, tespit edilen ve istatistik yıllarına yansıyan meslek hastalığı sayılarının beklenen meslek hastalığı sayılarının çok altında olması belirgin bir sorun alanı olarak gözlenirken, özellikle 2013 yılı ve sonrasında, sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı tanısı koyulan çalışanlara yönelik tanı ve işkolu gibi bilgilere ulaşamaması da bu sorunu derinleştirmektedir.

Tablo 56.15 2013-2018 Yılları Arasında 4/a Grubu Çalışanlarda Ekonomik Faaliyet Sınıflarına Göre Meslek Hastalığı Sayısı.

İşkolu	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	0	0	0	1	1	5
Kömür ve linyit çıkartılması	42	19	84	74	36	95
Metal cevheri madenciliği	1	0	1	0	14	6
Diğer madencilik ve taşocakçılığı	0	2	2	3	4	7
Madenciliği destekleyici hizmet faaliyetleri	1	0	0	2	1	0
Gıda ürünlerinin imalatı	0	2	2	2	8	6
İçeceklerin imalatı	0	0	0	0	0	0
Tekstil ürünlerinin imalatı	1	4	7	6	8	19
Giyim eşyalarının imalatı	4	6	5	2	7	11
Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	0	1	3	3	3	3
Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı, saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşyaların imalatı	0	2	5	4	1	1
Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	0	0	0	0	3	4
Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	0	0	0	3	0	5
Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünlerinin imalatı	0	0	1	0	1	1
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	2	3	4	10	8	8
Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	0	1	0	0	3	0
Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	7	11	5	8	13	24
Diğer metalik olmayan ürünlerin imalatı	9	62	49	84	115	178
Ana metal sanayii	11	6	29	16	49	64
Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	4	20	26	17	28	34
Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	0	4	0	2	2	2
Elektrikli teçhizat imalatı	3	13	13	41	24	28
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	2	2	8	15	12	16
Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	1	22	32	18	33	47
Diğer ulaşım araçlarının imalatı	11	13	9	9	22	30
Mobilya imalatı	2	1	2	3	6	6
Diğer imalatlar	0	6	9	2	10	6
Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	4	12	12	9	9	15
Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	2	1	0	0	0	0
Suyun toplanması artırılması ve dağıtılması	1	0	0	2	0	0
Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri, maddelerin geri kazanımı	1	1	0	4	1	0
Bina inşaatı	5	5	4	16	11	16
Bina dışı yapıların inşaatı	1	2	4	7	3	8
Özel inşaat faaliyetleri	3	6	6	7	2	6
Toptan ve perakende ticaret ve motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1	5	5	3	10	5
Toptan ticaret, motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç	0	10	3	5	6	8
Perakende ticaret (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	2	1	2	5	7	5
Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	2	5	6	2	10	8
Su yolu taşımacılığı	0	0	2	0	0	0
Havayolu taşımacılığı	0	0	3	1	1	3
Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler	0	2	8	6	10	15
Konaklama	0	0	1	3	3	13
Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	1	1	1	6	6	3
Bilgi hizmet faaliyetleri	0	0	1	0	0	1
Sigorta ve emeklilik fonları hariç finansal hizmet faaliyetleri	0	0	0	1	1	2
Finansal hizmetler ile sigorta faaliyetleri için yardımcı faaliyetler	0	0	0	1	0	0
Gayrimenkul faaliyetleri	1	0	1	1	3	0
İdare merkezi faaliyetleri, idari danışmanlık faaliyetleri	2	2	2	0	0	1
Mimarlık ve mühendislik faaliyeti, teknik muayene ve analiz	1	0	0	0	0	2

Tablo 56.15 (DEVAMI)

İşkolu	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri	0	1	0	0	0	0
Kiralama ve leasing faaliyetleri	0	0	0	0	0	2
İstihdam faaliyetleri	0	0	3	4	1	0
Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ile ilgili faaliyetler	0	1	0	0	0	0
Güvenlik ve soruşturma faaliyetleri	1	1	1	0	3	0
Binalar ve çevre düzenlemesi faaliyetleri	1	0	4	5	3	13
Büro yönetimi, büro desteği ve iş destek faaliyetleri	0	4	0	2	9	3
Kamu yön.ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0	0	0	0	2	0
Eğitim	2	0	3	1	1	2
İnsan sağlığı hizmetleri	1	1	2	3	2	5
Yatılı bakım faaliyetleri	0	1	0	0	0	0
Barınacak yer sağlamaksızın verilen sosyal hizmetler	0	0	1	1	0	0
Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri	0	0	0	0	1	0
Spor faaliyetleri, eğlence ve dinlence faaliyetleri	1	0	0	0	0	0
Üye olunan kuruluşların faaliyetleri	0	0	0	1	0	0
Bilgisayarların ve kişisel ev eşyalarının onarımı	0	0	2	1	0	1
Diğer hizmet faaliyetleri	2	1	1	0	1	4
Hanehalkları tarafında kendi kullanımlarına yönelik olarak üretilen ayırım yapılmamış mal ve hizmetler	0	1	0	0	0	1
SSES*	215	230	136	175	173	298
Toplam	351	494	510	597	691	1044

* Sigortalılığı sona erdikten sonra meslek hastalığı teşhisi konulan sigortalı sayısı.

Kaynaklar

- 1) 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu. www.mevzuat.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 2) International Labour Office. International Standart Classification of Occupations, Volume 1 Structure, Group Definitions and Correspondence Tables. International Labour Office, Geneva, Switzerland, 2012.
- 3) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2007. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 4) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2008. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 5) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2009. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 6) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2010. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 7) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2011. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 8) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2012. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 9) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2013. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 10) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2014. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 11) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2015. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 12) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2016. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 13) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2017. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).
- 14) Sosyal Güvenlik Kurumu. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı 2018. www.sgk.gov.tr (Erişim tarihi: 16.06.2020).